

Mediální technologie - jazyk nových médií

IMK092 (PS 2009)

Mgr. František Kůst

Teorie interaktivních médií

Ústav hudební vědy Filozofické fakulty MU Brno

Přednáška III/2009

Úvod

- Téma hodiny: Dokončení: Videoklipy: spektákl jako styl ; dále Multimedia a hypermedia v síti
- V minulé hodině charakteristické rysy jazyka komiksu a počítačových her v NM
 - Orientace na přítomnost, seriálnost,
 - Smyčka a hyperrealismus
 - Důležité prvky (design/layout + vztah textu a obrazu)
 - Gameplay,
 - Falešná interaktivita a
 - Navigační prostor

Videoklip

- Pojem videoklip je však sám o sobě natolik obširný, že kromě videí, která jsou opravdu nepokrytou reklamou hudebního interpreta, se v této oblasti vyskytují experimentální videa zasahující do různých zdánlivě nesouvisejících oblastí jako např. animovaný film, loutky, počítačová grafika, reálné záběry točené na film i video
- zajímavou uměleckou formou, definovanou křížením různých idejí, cílů, vizualit a technik

Videoklip

- Krátký film nebo video, vytvořený za účelem prezentace a vizuální reprezentace populární písně
- Časově striktně omezen
- Obrazová složka je ze své ontologické povahy nesamostatná (vzniká jako doprovod k hudbě) a nemůže se tedy rozvíjet podle vnějších psychologických a fyzikálních modelů.
- Nelinearita a diskontinualita jsou základními předpoklady možnosti opakovaného vysílání konkrétního klipu na dané TV stanici

Videoklip - historie

- Kořeny videoklipu od 20.let
 - animace M.Fleischer, W.Disney, WarnerBros
 - Krátké hrané muzikály v kinech
 - Experimentální filmy (Look Out – Luis Jordan)
 - Soundies - filmy k jediné písni (PAMORAM)
- 1938 - Film „Alexandr Něvský“ režiséra *Sergeje Ejzenštejna* (někdy označován za první videoklip)
- 1950 - Snader Telescriptions - první krátký hudební film, vytvořený speciálně pro televizi
- filmy orientované na mládež, ve kterých se objevil nový rock´n´rollový žánr

Videoklip - historie

Panoram zvukový a filmový jukebox
- Fungoval jako automat na přehrávání
za peníze (filmy a hudbu – soundies)

Záznamový disk na 83 minut.

Videoklip - historie

- 60.léta - Scopitone – moderní vizuální jukebox
- 1962 - Průkopnický barevný videoklip k písni „Tell Him“ od The Exciters
- 1964 - „Perný Den“ o Beatles nasměroval budoucí vývoj moderního videoklipu

Ukázky:

<http://www.youtube.com/watch?v=0janfcZ8LUw>

<http://www.youtube.com/watch?v=ah-tui1ubnU>

Videoklip - historie

- Důležitým vlivem působícím na vývoj žánru videoklipů byl velice populární americký TV seriál „The Monkees“, který běžel v televizi od roku 1966 do roku 1968
- klip Boba Dylana „Subterranean Homesick Blues“ natočený *D. A. Pennebackerem*. Ironické zobrazení a zdánlivě náhodný výskyt celebrity
 - <http://www.youtube.com/watch?v=vHfWjYSwK9c&feature=Playlist&p=636A1F0481A0327D&index=0>
- Beatles se podařilo pozvednout žánr jejich průkopnickými filmy ke „Strawberry Fields Forever“ a „Penny Lane“, které byly vytvořeny v roce 1967

Videoklip - historie

- Využívaly techniky používané v undergroundových a avantgardních filmech, jako např.
 - zpětně puštěné filmové efekty,
 - dramatické nasvícení,
 - nezvyklé kamerové úhly a
 - rytmický střih.
- První konceptuální videa, která byla stvořena, aby „ilustrovala“ píseň uměleckým způsobem
- Konceptuální videa The Doors
 - http://www.youtube.com/watch?v=wf2oHzc_Lfc&feature=related
 - Break on Through - natočené vystoupení
 - dokonalé osvětlení, práci s kamerou a střih
 - The Unknown Soldier
 - použití archivních materiálů a šokujících televizních záběrů

Videoklip - historie

- 60. – 75 Éra „zástupného“ videa
 - Beatles (66) - krátké videoklipy ke svým písním
 - Abba – videoklipy ke své propagaci v zahraničí
 - Queen - videoklip k Bohemian Rhapsody
 - režíe *Bruce Gowers*
 - klip, považovaný za mezník mezi videoklipy
 - obsahoval kompletní vizuální slovník videoklipů dnešní doby
 - <http://www.youtube.com/watch?v=irp8CNj9qBI>
- Klíčovými inovacemi ve vývoji moderního videoklipu byly samozřejmě možnosti nahrávání a editace videa zároveň s velkým množstvím efektů, jako např. barevné klíčování.

Videoklip - historie

- 1968 - Yellow Submarine
 - animovaný film způsobil mezinárodní senzaci
 - <http://www.youtube.com/watch?v=MCsYDZ2M04M>
- Význam videoklipů rostl díky televizním programům
 - mixovány záznamy z koncertů s materiály obsahujícími kamerové triky, speciální efekty a dramaturgii textů písní.
- 1972 - David Bowie - „The Jean Genie“
 - První klip, ve kterém dochází ke kombinování všech prvků, vyskytujících se v moderních videoklipech
 - <http://www.youtube.com/watch?v=ZLXII0kg53g>

Videoklip - historie

- V 80. let se stalo standardem doplnit nový singl videoklipem s bombastickým rozpočtem (The Jacksons aj.)
- Videoklipy se staly standardem pro většinu nahrávajících umělců
- Začínají se ve videoklipech používat náročnější efekty a přidávat příběh nebo pointa
- V Austrálii televizní pop-show „Count Down“ a její konkurenty „Sounds“ a „Night Moves“ - předchůdci MTV

Videoklip - historie

- 1984 – Thriller, Michael Jackson
 - 13 min. dlouhý videoklip
 - začátek, střed a konec.
 - zajímavá zápletka
 - úžasné speciální efekty a
 - nezapomenutelnou taneční sekvencí
 - http://www.youtube.com/watch?v=Khd_DvDfPCw
- 1981 spuštění MTV
 - první se vysílal videoklip „Video Killed the Radio Star“ od The Buggles
 - s tímto novým mediálním prostorem začala úloha hudebního videoklipu v 80. letech narůstat

Videoklip - vizualita

- Od raných 80 let se videoklipy pevně usazují jako signifikantní kulturní forma
- kombinují hudbu a hudební produkci
- A další audiovizuální formy, styly, žánry a znaky z divadla, umění, filmu, módy, televize a reklamy
- Obsahují významným prvky vizuálního jazyka: **zobrazovanou intertextualitu (displayed intertextuality)**

Videoklip - vizualita

- Intertextualita – zvyšující se praxe imitace a sebereferece a zbytnování výrazu a významu do evidentního opakování a nostalgie
- důsledek procesu mutace zahrnujícího rozbíjení a redefinování konvečních hranic
- postaveny na módech kombinace nebo montáže odlišných druhů, stylů a forem tvorby obrazů
- sebereflexivita videoklipů stojí ve významném kontrastu proti spektaklu filmu

Videoklip - příklady

□ Příklady:

■ Neneh Cherry – Manchild (89)

- Director(s) Jean-Baptiste Mondino
- <http://www.youtube.com/watch?v=VVpz4OEDI84>

■ Michael Jackson - Black Or White (92)

- <http://www.youtube.com/watch?v=tyBs6-cmFvQ>

■ Michael Jackson – Ghosts (96)

- <http://www.youtube.com/watch?v=Q3lzEn-ZcX4>

■ Daft Punk- Interstella 5555 (2003)

- <http://www.youtube.com/watch?v=i9fJQIrlAm8>

■ Gorillaz - Feel Good Inc (2005)

- <http://www.youtube.com/watch?v=c6Np4yq0VJs&feature=fvst>

Videoklip - shrnutí

- Vývoj společně s filmovou tvorbou
- Hybridní charakter klipu se výrazně projevuje v rovině individualizovaného textu vše prostupujícího způsobu jakýmsi nahrávky přisvojují a včleňují obrazy, styly a konvence z jiných typů obrazů a obrazových forem
- postaveny na módech kombinace nebo montáže odlišných druhů, stylů a forem tvorby obrazů -) prohlubuje kult obrazu, povrchnosti a senzace charakterické pro DVK

Videoklip - příloha

Nejdražší videoklipy historie – zdroj: wikipedia.org

Artist(s)	Song title	Director	Original air date	Production Costs (PC)	Pr
Michael Jackson & Janet Jackson	"Scream"	Mark Romanek	June 13, 1995	\$7,000,000 ^[2]	
Madonna	"Die Another Day"	Traktor	October 22, 2002	\$6,100,000+ ^[3]	
Madonna	"Express Yourself"	David Fincher	May 17, 1989	\$5,000,000+ ^[4]	
Madonna	"Bedtime Story"	Mark Romanek	1995	\$5,000,000+ ^[5]	
Puff Daddy (featuring Notorious B.I.G. & Busta Rhymes)	"Victory"	Marcus Nispel	March 31, 1998	\$2,700,000+ ^[2]	
MC Hammer	"Too Legit to Quit"	MC Hammer (producer)	November, 1991	\$2,500,000+ ^[6]	
Mariah Carey (featuring Jay-Z)	"Heartbreaker"	Brett Ratner	August 16, 1999	\$2,500,000 ^[2]	
Busta Rhymes (featuring Janet Jackson)	"What's It Gonna Be?!"	Hype Williams & Busta Rhymes	March 12, 1999	\$2,400,000+ ^[2]	
Celine Dion	"It's All Coming Back to Me Now"	Nigel Dick	July 29, 1996	\$2,300,000+ ^[3]	
Michael Jackson	"Bad"	Martin Scorsese	June 1987	\$2,200,000+ ^[2]	
Backstreet Boys	"Larger Than Life"	Joseph Kahn	September 1999	\$2,100,000+ ^[2]	
Will Smith	"Miami"	Wayne Isham	December 1998	\$2,000,000+ ^[2]	
Missy Elliott	"She's a Bitch"	Hype Williams	May 1, 1999	\$2,000,000+ ^[2]	

Multimedia a hypermedia v síti

- Současná podoba nových médií je bytostně spjata s unikátní vlastností digitální informace – *sítovatelností (Feldman)*
- Spojení médií do sítí zahrnuje v sobě:
 - míšení jednotlivých žánru média (text-obraz-zvuk) = multimédium
 - schopnost vzájemného (oboustranného) propojení založeného na interaktivitě a hyperlinkovém odkazu = hypermédium

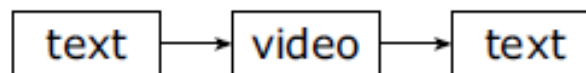
Multimedia a hypermedia v síti

ZÁKLADNÍ POJMY

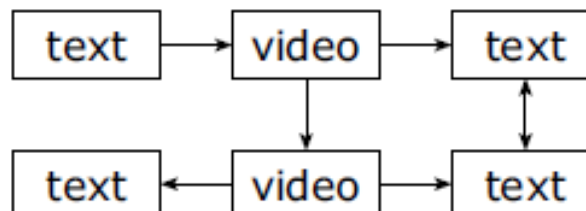
JEDNODUCHÁ DEFINICE HYPERMÉDIÍ:

Aplikace, která umožňuje pohyb v „informačním prostoru“ pomocí odkazů

tradiční média: lineární graf

hypermédiá: obecný graf

uzel – informace, změna předchozího uzlu

hrana – odkaz, časová návaznost

Multimedia a hypermedia v síti

ZÁKLADNÍ POJMY

<i>hyper</i>	obecný graf, k informaci se dostanu surfováním nebo hledáním
<i>média</i>	používají se různé typy médií (zvuk, obraz, video, animace, text)
<i>hypertext</i>	hlavní důraz na text, ostatní média jsou doplňková
<i>multimédia</i>	nevyžaduje nelinearitu, použití více typů médií
<i>hypermédia</i>	hypertext + multimédia (různé definice; odkazy a hledání nemusí být omezené na text)

Multimedia a hypermedia v síti

- **Multimédia** jsou charakteristická sloučením audiovizuálních technických prostředků s počítači či dalšími zařízeními.
 - multimediální systém souhrn technických prostředků vhodný pro interaktivní audiovizuální prezentaci).
- **Hypermédia** jsou spjata s tématy jako je hypertext, linkovatelnost a prostředí Internetu s jeho dominantní komerční částí World Wide Web

Multimedia a hypermedia v síti

DŮVOD VZNIKU

Lidská paměť je založena na asociacích

TRADIČNÍ MÉDIA

autor – linearizace, čtenář – zpětná tvorba asociací

HYPERMÉDIA

linearizace není nutná

Vannevar Bush: As We May Think
(The Atlantic Monthly, červenec 1945)

Multimedia a hypermedia v síti

- **Hypertext** je novou formou textuality, která představuje základ síťových aplikací webových stránek. Představuje digitální formu textu obsahující odkazy vedoucí k dalším textům
 - Nutnost pochopit hypertext ve dvou rovinách:
 - jako formující technologický aparát
 - jako formu vyjádření, jež proměňuje vizuální charakter média.
- = Posun v vizuálním jazyce multimédia do hypermédia úzce spojen s historickou konceptualizací Internetu (dále jen webu) ; jakožto média infiltrujícího a konvergující všechna ostatní média

Multimedia a hypermedia v síti

- Na základě konceptualizace jazyka filmu, komixu a počítačových her je možné charakterizovat **jazyk hypermédií**
- Základním prvkem vizuálního jazyka hypermédií je koncept **získávací (extractive) interakce**
 - Získávací interakce je nejtypičtější formou pohybu uvnitř webových stránek, zahrnuje pohyb myši a aktivování odkazů s cílem získat informaci
 - okleštěna o subverzivní potenciál a v logice výběru z nabízeného menu je **interaktivitou omezenou**

Multimedia a hypermedia v síti

- rozšiřuje potenci interaktivity uváděnou u počítačových her o **aktivaci hyperlinkových odkazů**
- Získávací interaktivita se tak částečně spojuje s *vnořovací (immersion)*, a to v závislosti na druhu (audio-obraz-text) aktualizovaného prvku
- vazba na hravost (gameplay) » stejný způsob navigace a logiky výběru v počítačových hrách = **interaktivního hraní (interactive gameplay) jako výrazný prvek jazyka hypermédia**

Multimedia a hypermedia v síti

- **interaktivního hraní** dominantní nejen v navigaci skrze prostředí WWW, ale také v konstrukci jednotlivých stránek
- Hypermédium je charakteristické v rovině technické konstrukce množstvím odlišných formátů
 - Zde je patrná multiplikovaná partnerská vazba u obrazu a textu stejně jako v případě komiksu ; zde je však zde navíc rozšířená o další dynamické prvky

Multimedia a hypermedia v síti

- **Bezvztahová kombinace vrstev**
 - druhý významný prvek v jazyce hypermédií
- Spjata se vzhledem stránky (layoutem), jenž je stejně tak jako u komiksu či tištěných textů charakteristický konstrukčními náležitostmi odpovídajícími požadovanému záměru.
 - zejména barevnost,
 - rozmístění,
 - použití fontů
 - sledování a přizpůsobení přirozenosti pohybu oka po stránce

Multimedia a hypermedia v síti

- Hypermédia umožňují zobrazit / nést téměř cokoliv
- Samostatně jsou však omezeny skrze HTML kód – jsou doplňovány o další prvky (Flash)
 - Flash jako nové médium přináší prvek jazyka NM označovanou jako **streaming**
 - charakteristické použití smyčky (formální i dějové)
 - obrazové manipulace
 - Vzhled a navigace jsou často spojeny s principy fungování města nebo technických přístrojů

Vizuální estetika sítě - infoestetika

- informace stává klíčovým prvkem ekonomiky a kultury = informační společnost
- síť ustanovuje novou sociální morfologii společnosti a difúzní charakter síťové logiky značně modifikuje operace a výstupy v procesu produkce, distribuce zkušenosti a moci = síťová společnost
- Charakter síťové společnosti přispěl ke změnám, ke kterým došlo ve DVK a výrazně **ovlivnil vizuální jazyk nových médií**

Vizuální estetika sítě - infoestetika

- Charakter síťové společnosti nutno vnímat při identifikaci jazyka hypermédií skrze **infoestetiku**
- přístup k informacím stává klíčovou aktivitou (vizualizace informací)
- obsahuje vzory uživatelovi interakce s objekty informace a jeho zobrazeními
- Vyjadřuje opozici mezi informací a vnořením X DVK hloubka vs. plytkost obrazu

Vizuální estetika sítě - infoestetika

- Hypermédium - objekt s mnoha hyperlinkovými odkazy, který již neumožňuje:
 - stejné psychologické vnoření jako film
 - nenabízí tak jednoduchou navigaci jako počítačová hra
 - pracuje sekvenčně ve spojení textu a obrazu jako komiks, ale doplňuje jej o prolinkované, nehierarchické odkazy
- = objevují se **nové prvky vizuálního jazyka**
 - šířka pásma (bandwidth), datový tok (stream), ukládání dat (storage), získávání/extrahování (rip), komprese (compress) aj.

Vizuální estetika sítě - infoestetika

- Pro jejich konceptualizaci je nutné:
 - redefinovat pojetí rozhraní počítač-člověk-kultura (HCCI), do kterého nyní zasahuje také síť (rozhraní)
 - Podchytit posun v počítačem zprostředkované komunikaci (narace)
 - Zaměřit se na způsoby vizualizace informací (prostředky)
- = To je možné pouze tak, že přistoupíme k objektu hypermédiu jako nástroje webu a prostřednictvím jeho výstupů generovaných v konkrétních prostředích

2. Jazyk nových médií – Nová média

- Příště konkrétní případy nových médií - [www](#)

Děkuji za pozornost.